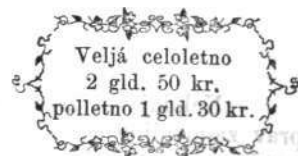

Izhaja
10. in 25. vsakega
mesca.

BESEDNIK.

Veljá celoletno
2 glid. 50 kr.
polletno 1 glid. 30 kr.

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

List 24.

V Celovcu 25. decembra 1871.

Leto III.

Berač.

(Povest, spisal Andrejčekov Jože.)

(Konec.)

Jelo se je že temniti, ko pride Škrbec domú. — Marička je ravno pripravljala večerjo. Držal se je strašno hudó, kot bi se bila nakrat zbrala nevihta na njegovem obrazu ter zatemnila prejšnjo ljubeznivost.

Nobene besede ne spregovori s hčerjo, temuč gré naravnost v blev pogledat k živini, potem gré še krog hiše proti kozelcu, in ko se je prepričal, da je povsod vse v redu, vrne se v vežo ter se vsede na klop, da je bil ravno Marički nasproti.

Precej časa molčí. Potem izvleče iz žepa mehur in natlači s srebrom okovano pipo s tobakom ter jame jezno vleči, da bi se mu bile kmalo žile potrgale.

Videti, da dekle nobene ne zine, prične sam govorico.

„Ti si se pa danes obnesla, ti!“ pravi nekako zaničljivo.

„Zakaj?“ odvrne hči.

„Zakaj! Bog vé zakaj neki? sedaj še prašáš. — Doslej sem vedno mislil, da si kaj boljša, nego druge donde po vasi, ker si se tri leta valjala po nunskem kloštru in mi napravljala stroške, sedaj pa vé, da je figo s teboj. Mar bi bila domá ostala in delala. Nobena dekla bi se ne bila tako štorasto vedla, kot si se ti danes. Brložki Vencelj si bo lepe reči mislil o tebi. — Povem ti, da je bilo mene sram.“

„Kako pa se čem obnašati, mar ga hočem v naročje vzeti?“ pravi Marička in jok jo posili.

„No, no, sedaj se pa še kisaj, kislica! ti bom pa godce najel, da ti pomagajo.“

Deklíčno ihtenje se spremeni popolnoma v jok.

„Oče!“ pravi potem, „lepó vas prosim, kaj bom neki počela s takim možem, ki ni za nobeno rabo. Ali zná motiko v roke vzeti? Ali za drevó držati na njivi? Da bi ga v škatlico djala, pa kopriv okrog ter ga hodila gledat, drugega ne vé.“

„Molčí!“ zagrmí župan, da se je kar veža stresla. „Tebi ni to mar, zná li kaj, ali ne, ti imaš vse druge mube v glavi, pa jaz ti jih bom že izbil. — K vojakom pojde, k vojakom, — že veš kdo; jaz bom skrbel, da pojde! Moja hiša je bila in bo poštena, toraj nočem, da bi se ravno zdaj kaka nemarost vtikala va-njo. Ta mora stran, potlej boš že zopet postala zdrava.“

Župana je bila jeza že tako prevzela, da ni mogel več najti dovolj izrazov, da bi se bil znosil nad hčerjo. Vteknil je pipo v žep, ki mu je ugasnila, potem pa se napotil nazaj po vasi proti krčmi, da bi si z vinom jezo pogasil.

Komaj je bil stari pete odnesel, ko pride krog hiše sém berač Marko.

Molčé obstane pred pragom naslonjen na palico ter ogleduje županovo hči, ki je stala v veži in si ravno brisala objokane oči.

„Marička, kaj se jočeš? Nič se ne jokaj, nič! — Nikoli ne boš nevesta tistega brložkega gospodka; le poslušaj, kaj ti pravi berač Marko!“

Deklica nekako bolešno pogleda moža in nehoté jej uide globok vzdihljaj, ki je potrjeval njeno žalost. — Potem gré v hram ter prinese beraču velik kos bele kruha, da se je starcu kar roka pobesila.

„Bog ti plati, Marička, pa nikar ne joči!“ pravi na to berač ter krevsa dalje.

Marička obstane nekaj časa na pragu gledaje za odhajajočim mislé si: „Ko bi bil govoril resnico!“

* *

Teden pozneje sta se peljala brložki posestnik in njegov stričnik zopet proti vasi v oni velikanski kočiji. — Ta dan se je imela vršiti svatovščina z županovo hčerjo.

Bilo je še precej zgodaj zjutraj in oster veter je pihal pa dolini, zatoraj se je stari trdno zavil v svoj plašč, potegnil kapo na ušesa ter zaprl okna pri kočiji.

Pripeljeta se v gozd, koder je držala pot proti vasi, in nič hudega se ne nadjaje pogovarjala sta se brezskrbno stari Platniček in stričnik Vencelj o ženitvi in prihodnjem gospodarjenju v Brlogu.

Nakrat obstaneta konja. — Štirje možaki z zakritimi obrazi planejo h kočiji, odpró okno ter potegnejo starega Platnička ven. Stotnik prestrašen hoče klicati na pomoč, pa eden možakov mu zatisne usta, drugi pa vdari po konjih, da zdrči kočija po cesti, kot bi jo veter nesel.

Ptuji možjé zavežejo stotniku oči terga ženó seboj.

Stari se je tresel, kot šiba na vodi, kajti mislil si ni nič drugega, nego, da so to roparji ter ga bodo kje na samoti zadušili in oropali.

Precej dolgo so ga že vodili, in kakor se je Platničku zdelo, vedno po gozdu. Slednjič obstanejo neznaní možaki, odvežejo mu ruto z oči in stotnik vidi, da je v temnem gozdu pod debelim hrastom.

Zdajci odkrije eden možakov svoj našemljen obraz, vsede se na tnaló, ki je ležalo že napol sègnito na tleh, ter veli tudi stotniku se vsesti.

„Lepó vas prosim, vsaj življenje mi pustite!“ stoče Platniček v smrtnih britkostih ter se zgrudi zraven svojega nasprotnika na tla.

„Ohó, gospod, nič se ne bojte!“ pravi mu ta z zaničljivim posmehom, „mi nismo roparji. Tudi vam ne pristuje dobro, da se, kot stari vojak, tresete pred smrtjo; včasih, se mi zdi, ste bili bolj pogumni. Nihče vam ne bo storil žalega, le mirni bodite. Vsedito se tukaj-le k meni in jaz vam bom povedal prav lepo povest, in ko bova gotova, greste zopet lahko domú. — Poslušajte!“ —

„Nekdaj sta živel v mestu K. nek brat in sestra prav zadovoljno. Roditelji so jima bili zgodaj pomrli ter ju prepustili sama sebi, vendar pa so jima zapustili toliko premoženja, da jima ni bilo treba skrbeti za prihodnost. — Takrat so bili v omenjenem mestu vojaki, veste vojaki, kakor so tudi dan današnji, čeravno ne več tisti. Nek mlad oficir je jel zahajati k njima, in ker je bil mladeneč jako prijazen in veselega značaja, sta ga tudi rada imela. Slednjič se je popolnoma udmačil, in ker mu je bila sestra vdana, pobaral je za njeno roko. Brat ni imel nič zoper to, čeravno je bila sestra še mlada, kajti mislil si je: „čem prej pride v gotovi stan, tem bolje bo,“ zlasti, ker se je ženin bahal, da ima velika posestva doma in da bo kmalo dal vojaščini slovo. Sestra se je toraj omožila z oficirjem. — Nekaj časa je bilo videti, da je mlada žena srečna v tem stanu in brat se je tega jako radoval, ker je sestro zelo ljubil, kmalo pa se je pokazala na obrazu mlade žene neka otožnost, in čeravno jo je brat izpraševal, kaj jej je, mu vendar ni hotela povedati. To je trpelo leto in dan, in zakonska sta dobila zalega fantiča. Brat je mislil, da se bode sedaj morda sestrično obličje zopet zvedrilo, pa zastonj, — ta je prihajala vedno otožnejša in bledeja.

Nekoga dne pride povelje, da mora oni polk (regiment) nekam drugam, ne vém v katero deželo že, prav daleč od ondot. Že se je približal čas odhoda, pa mlada oficirjeva gospá ni delala nikakoršnih priprav na pot. To se je bratu čudno zdelo, zlasti, ker je sestra vedno jokala, in jame jo izpraševati ostreje, kaj vendar to pomeni. Po dolgem prizadevanji mu sestra slednjič razodene strašno novico, da je njen mož strastni igravec, pijanec in še več drugih lepih čednosti, ki spadajo v to vrsto. Pové mu, da je zapravil že vse njeno imetje ter jej ostro prepovedal iti z njim na ptuje, ako jej je življenje drago. Kaj je hotela uboga žena brez pomoči, ki jo je pripravil mož že na beraško palico?

Pravična jeza zgrabi brata slišati to strašno dogodbo. Teče naravnost k onemu častniku ter zahteva od njega opravičevanja. Vname se ostra govorica in slednjič prepir. Brat mu očita njegovo nepošteno ravnanje ter mu žuga s tožbo pri njegovem poglavarstvu, pa častnik ni hotel nič slišati niti o svoji ženi niti o zapravljenem premoženji, in slednjič se toliko spozabi, da priloži ženinemu bratu zausnico rekoč: da ga to nič ne briga. Mladenča zmaga jeza pri takovem sramotnji, izdere častniku meč, mahne ga po glavi in ta se zvali v krvi na tla.

Mladeneč je še-le sedaj spoznal, kaj je storil. Videl je, da ako se ta reč izvé, mu ne bo dobra pela, ker je umoril cesarskega služabnika.“ —

Stotnika jame oblivati sedaj mrzel pot, sedaj zopet vročina; hotel je vstati, pa noge so se mu šibile, kot bi bile vse polomljene.

„Le stojte, stojte gospod, še ni vse!“ pravi ptujec, „kmalo sva pri kraju. — Brat je tedaj umoril sestričnega moža, ali vsaj zdelo se mu je, da ga je. — Da bi ga sodnija ne dobila v pest, zapusti neutegoma s sestro in otrokom domovino ter ubeži v ptuje kraje. — Sestra je prihajala vedno slabēja, čeravno jo je brat tolažil in jo skušal ohraniti pri dobri volji, in preden je minulo leto, zvenela je mlada cvetka in objela jo je blede smrt. Žalost jo je umorila, uboga žena! — Kaj je bilo sedaj početi mladeneč? Imel je pri sebi nezmožnega otroka, imetja pa skoraj nič. A vendar si je vedel pomagati. Poprodá dragocenosti, ki jih je imela še

sestra, jame pridno delati, in tako je preživel sam sebe in otroka. Ko je deček zrastel, pošlje ga v šolo, kjer se je prav pridno učil in v nekterih letih postal učitelj. — Sedaj sva pri kraji s povestjo, kako vam je všeč? — Rekoč zré ptujec stotniku dolgo ostro v oči, kot bi pričakoval odgovora.

Ta si ga ne upa pogledati, kakor šiba se trese in postane bled kot stena.

„Ti ne upaš govoriti, stari grešnik!“ zagrmí sedaj ptujec s strašnim glasom, „vest ti očita pregreho. — Poglej me, jaz sem tisti brat Božidar in ona sestra je Emilija, Emilija, ki si jo ti spravil pod zemljo. Hé, starec, kaj me več ne poznaš? — Poslužil sem se ptujega imena in jel beračiti, da bi tebe našel, nesrečnež, zvedevši, da še živiš. Učitelj tukaj v vasi je tvoj sin, ki si ga zavrgel.“

Dve debeli kaplji se uderete beraču po velem lieu in dolgo ni mogel govoriti ginjenja.

„Jaz sem izgubljen!“ ječal je stari stotnik, „vse peklenške pošasti me preganjajo; o moj Bog!“ —

„Lehko bi se sedaj maščeval nad teboj,“ povzame zopet berač besedo, „ali jaz nočem oskrunjevati svojih rok s tvojo krvijo, sodi naj te Bog pravični. — Eno pa mi moraš zatrditi, preden pojdeš od tod. Ti hočeš oženiti svojega stričnika z županovo hčerjo. Ta ženitev se ne sme nikdar izvršiti, kajti tvoj sin, tvoj lastni sin bo snubil županovo hčer, nihče drugi. Jaz sem mu prihranil doto, ker mu je oče ni hotel dati, obilno doto, da se je ne bo smel župan sramovati. Prizezi mi to, in prost si!“

Stotnik v smrtnem strahu ni več vedel, kaj počné, in jecljaje je izgovoril besede, ki mu jih je narekoval berač.

„Tako! sedaj pojdi naravnost po oni-le poti, in prišel boš domú,“ pravi berač, „ne zini nikomur, kaj se je zgodilo, ako hočeš prikriti lastno sramoto, mene pa ne boš videl več v tem kraju.“

Strah je podelil stotniku novih moči. Ne maraje za svoje pohabljene ude, krevsal je urno po poti iz gozda. terek je bil prost, kajti bal se je še vedno, da bi berač ne prišel na druge misli ter mu povrnil hudo s hudim.

* *

Poteklo je po onej dogodbi nekaj let. — Zopet je bila smajna nedelja.

Hladni večerni mrak je nastopil po dnevni vročini. Po vasi je vse živo, posebno pa v krčmi, kjer jo režejo godci, da človeku kar peté poskakujejo. Fantje vriskajo in pojó, otroci skačejo po ledini in marsikteri možiček, ki se ga je preveč navlekel pri svojem zetu ali sva-kinji, kjer je bil v gostiji, švedrá po cesti z navezano culjo, v kateri nese potico ali kakoršne si že bođi ostanjke svoje družini domú. Kdo pa bi se danes tudi žalosiil in domá čepel, ko je smajna nedelja! Stara navada je že, da pridejo ta dan znanci in žlahtniki k svojim sosedom v gostijo, da velike „štruklje“ zalijejo, kakor pravi slovenski kmet.

Po vasi doli šetajo se župan Škrbec, v svoji praznični obleki in s srebrom okovano pipo v ustih, njegova hči Marička in vaški učitelj Milovič. Majhen deček, v kratkih hlačicah in z lepo ožnoranem klobučkom na glavi caplja med mamo in starim očetom, ktereга ta dva peljeta za ročice. Jako krasen deček je, cvetečih ličic, rumenkastih lasic in pogosto se ozira po očetu županu,

ki ga nekoliko dražijo ponujaje mu pipo, ki bi jo deček tako rad imel, pa mu je ne dajo.

Jako zgovorni so vsi, najbolj pa oče župan, ki marsikako smešno uganejo, da se učitelj in Marička ne moreta dovolj nasmejati.

Kar je berač Marko Marički nekdanj prerokoval, se je vresničilo. Ni je dobil v pest stotnikov stričnik Vencelj, temuč vzela je onega, kterege je ljubila in s katerim je vedela, da bo bolj srečno živela. Omožila se je z učiteljem v vasi. —

Brloški posestnik je koj drugi dan po onej dogodbi razdril ženitvino pogodbe z županom, čeravno ni nikomur povedal zakaj, župan pa je bil tudi toliko ponosen, da stotnika ni hotel siliti mislé si: „Moja hči bo dovolj bogata, lahko dobi družega, mlada je pa tudi še, toraj se jej ne muči.“

Prestani strah, še bolj pa vedna boječnost, da bi ga njegov nasprotnik zopet ne obiskal ter mu povrnil hudo s hudim, prevzela sta starega Platnička tako, da je hudó zbolel in kmalo potem umrl zapustivši posestvo svojemu stričniku Venceljnu.

Komaj pa je počival stari v zemlji, pokazalo se je že, kdo je bil mladi gospodič Vencelj. V nekterih dneh ga je zmanjkalo v vasi in nihče ni vedel, kam je prišel, posestvo v Brlogu pa je prevzel čisto tuji gospodar, ter se ondi moško naselil.

Kakor vemo, živel je stotnikov stričnik delj časa na Dunaju. Mladi gospodič je bil z vso silo vdan razuzdanemu življenju, zlasti pa igri, in ker po velicah mestih nikdar ne manjka priložnosti vstrezati na vse viže svojim strastim, zlasti kdor ima dovolj denarja pa nič opravkov, zgodilo se je tudi pri Venceljnu, da se je kmalo zamešal v ono krdelo ostudnih ljudi, ki se valjajo neprenehoma po najgrših mlakužah ter si s tem zapravljajo zdravje in premoženje ter sami sebe pehajo v nesrečo. Vencelj ni izhajal z denarjem, ki ga je dobival, ker pa se ni hotel odpovedati slastnemu življenju, kterege se je bil že preveč navadil, jel je delati dolgove. Kmalo je zabredel tako globoko va-nje, da se ni mogel več izkopati.

Komaj je stari Platniček zatisnil oči in Vencelj postal lastni gospodar, oglasili so se nakrat od vseh krajev tirjalci ter mladega gospodarja čisto na golo spravili.

Sedaj še-le so se županu oči odprle in štel se je presrečnega, da ni dal hčere takovemu zapravljivcu. Radostno je privolil v Maričkino prošnjo in še tisto leto se je omožila z učiteljem, s katerim je prav srečno živela. —

Naši sprehajalci pridejo med različnimi pogovori iz vasi, kjer se je pričel gozd. V prekopu za cesto je ležal gosposko oblečen človek ves povaljan. Župan mislivši, da se je ta človek morda preveč napil, stopi tje ter ga pomaje za rame, rekoč: „Hé, brate, vstani, tukaj je preslaba postelja!“ — — pa ptujec se ne gane, — bil je mrtev.

Nekaj kmetov, ki so prišli po cesti, pokliče župan ter jih prosi, da bi nesli nesrečneža v vas, pa kako se začudijo vsi, ko ga dvignejo kviško! Bil je stričnik brloškega stotnika — Vencelj.

Zdravnik, ki so ga poklicali, je razsodil, da je mladega človeka končala pijanost. — V svoji brezupnosti namreč se je bil vdal še huje tej strasti, in tako žalostno je poginil nekdanji gizdalin. —

Berač Marko je res zapustil deželo, odkar se je učitelj oženil, in odslej ga ni nihče več videl, niti slišal o njem. Izpolnil je svojo nalogo in osrečil sina svoje nesrečne sestre.

Življenje na planini.

(Spisal J. P.)

Prid' vrh planin,
Nižave sin!

Bl. Potočnik.

Kako zaporedoma zginjajo lučice na nebu, kakor bi je gasila kaka nevidna roka; le danica, ta še leskeče v svojej krasoti, kakor bi hotela kljubovati mogočnemu gospodarju, žarečemu solncu, ki ne trpi v svojej ošabnosti nobene družice zraven sebe. Pa tudi ona mora se kmalu posloviti, njena svetloba je preslaba, da bi se mogla meriti z mogočnimi žarki.

Na vzvodu se jame nebo žariti in počasno se pripelje izza široke planjave rumeno solnce, kakor bi prilezlo iz tal. Enakomerno pomika se dalje po nebesnej poti in njegovi žarki zlaté vrhunce bližnim goram. Dan je napočil. — O, kako prijetno je sedaj na planini! Rosa po travi in drevesnem perji nabira se v kapljice, ki se leskečejo raznih barv, kakor dragoceni biseri in diamanti. Hladni vetrič pihlja po drevju, ljubko se igraje s peresci, ptički so zapustili svoja nočna gnezdišča in skakljaje po grmičih pevajo čast in hvalo Večnemu, ki tako dobrotno skrbi za-nje; tudi zajec zapusti svoje ležišče pod brinjevim ali smrekovim grmom ter skaklja urno po rosnej travi, iskaje si jutranje hrane. Razni mrčesi cvrče sem ter tje, pridne mravlje lazijo v dolzih vrstah iz svoje trdnjave spravljaje se zopet na delo, pozemeljski čmerlj pa radovedno moli glavo iz svoje luknje, kakor bi se hotel prepričati, je-li že čas izleteti iz prenočišča do pisanih cvetic nabirat si sladčice. — Vse, vse je polno življenja, vse se giblje in hiti na delo, radovaje se krasnega dne.

Na z mahom poraščeni skali sedi pastir in gleda v dolino, kjer se vlačijo sive megle ob rekah in potokih; vse je še ondi mračno, med tem ko je na planini že najkрасnejše jutro. — Blaga zadovoljnost se bere na obličji planinskemu sinu, večidel svojih let je preživel v tej samoti, kjer ga ni motil svetni hrup, niti ga vabile razne strasti v svoje pogubne zanjke. Lasje so mu že osiveli, zagorelo obličje se zgrbančilo, znamenje, da je preživel že dokaj spomladi; a vendar ga vse to ne pripravi, da bi se ločil od svojih preljubljenih planin in se preselil k svojim sosedom dolencem; le zimske dneve preživi ondi, pa še ti se mu zdé najdolgočasnejši med vsemi v letu. — Kakor ptič v zraku živi tú svobodno, on je edini vladar po vsej planini, nihče mu ne krati pravice.

Krog in krog se razprostirajo bogati spašovniki; dalje ob kraji se prične temni gozd, v katerem trohne že leta in leta debele bukve in vitke smreke, ki jih je podrl vihar, kajti nobena sekira ne zapoje tú in nobena človeška roka se jih ne dotakne, da bi je spravila v dolino. Po suhih smrekovih vejah poseda divji petelin in vabi s svojim petjem pute k sebi, ki šumé spodaj po listji, radostno poslušaje gospodarjev glas. Le redko

zajde sem lovec z risanico, da bi zalezal predrznega, zlatopernega pevca, ter mu vzel življenje.

Sredi spašnikov je gosto leščevje grmovje, izpod katerega curlja bister studenček, napeljan po žlebu v dolgo korito, krog grmovja pa je napravljena velika ograja, bivališče živini po noči.

Tudi lesena kočja stoji v zatišji visoke skale. Narejena je iz hlodov brez oken, le vhod ima. Pastir si jo je sam postavil in njegovemu priprostemu življenju zdi se popolnoma pripravna. Saj človek potrebuje za mirno življenje tako malo! Iz prosene slame si je napravil postelj, na policah stoji posoda z mlekom, sirom in maslom, pridelki njegovega truda, ob steni pa visi nabita puška, strah krvoželjnemu volku in bistrovidemu risu, ki bi se predrznila priplaziti med mirno pasočo živino in jo nadlegovati.

V dolini se oglasé od vseh strani zvonovi in prijazno vabijo k molitvi. Pobožni starec sname raz glave svoj široki klobuk, ki ga že varuje deževja, odkar se je preselil v planine, poklekne pod staro suhovrvo smreko, na kateri visi mati božja sedem žalosti ter ponižno opravlja svojo jutranjo molitev. To podoba si je izrezljal sam v svoji domišljiji ter jo obesil na staro smreko, kamor vsako jutro in vsak večer zahaja opravljat svojo pobožnost.

Solnce je priplavalo že visoko, megle po dolinah so se razkadile in od vseh krajev odpira se krasen prizor. — Hrib za hribom se dviguje, kakor valovje na morji in na vsakej višini se ti blišči bela cerkveca nasproti. Po ozkej dolini se razprostirajo žitna polja in bujni travniki, med katerimi se vije bister potok, kakor srebrna nit. Prijetne vasi sredi sadnih vrtočev vrsté se zaporedoma, in tam daleč na planjavi pod nizkim holcem se vidi kup belega zidovja — to je mogočno mesto.

Vse to vidi pastir na planini, a vendar ga ne mika, da bi zapustil svoje življenje na planini ter se preselil tje, kjer se vije gosti dim v oblake, kjer stoji veličastno mesto z velikimi hišami in bogatimi meščani. Zadovoljen je tū, zadovoljen morda bolj, nego bi bil ondi.

Z debelo gorjačo v rokah in pruštofom čez ramo maha jo počasnih korakov po tratini, pred njim pa bacá veliki kodrast pes z grebenico na vratu, ter se vedno ozira po svojem gospodarji, kedaj mu bo dal povelje zavrniti kako sitno telico ali jagnjico, ki hoče v bližnji gozd.

Tu stopi sivolasi nomad h koritu, naslonjen na svojo gorjačo, in gleda zadovoljno po svojej čredi. To je njegovo veselje, njegova nada.

Črna in bela, muzasta in rogata drobnica se pase po tratih in urno muli z gobčekmi drobno travo. Mali jagnjički skačejo krog svojih skrbnih mater, ki je beketaje kličejo k sebi, krivorogi ovni ležé v grmovji prežvekavaje in urno mahaje z repki in otresaje z ušesi, da bi odpodili nadležne mrčese; dolgodlaka, marogasta koza pa, ki se je tudi prikradla med pohlevne ovčice, spéla se je po trnovem grmovji obiraje bodeče trnje, in pogleduje zdaj pa zdaj meketaje krog sebe, če ne bi bilo kacega sovražnika.

Na drugej strani v senci je zbrana čreda govedine. Vse križem šarijo po gostem leščevju, da bi se obranile nadležnim muham in obadom. — Lisasti, debelorogi bik stoji kot poveljnik samotni vrh griča in dviga glavo proti nebu, včasih strese z glavo in nevoljno zarenči oziraje se po svoji tovaršiji, kakor ne bi mu bilo všeč,

da ga pusté samega stati na solncu. A ta se ne zme ni dokaj za svojega gospoda. Veselo muka rudečka ter se suče krog svojega dojenčka, zalega teleta, med tem ko mlada, brezasta telica mirno prežvekava v senci in odganja muhe z repom.

Dvanajstletni deček zagorelih lic in zala deklica blizo ravno te starosti sta čuvarja govedini, med tem ko stari pastir, njun varuh, moško stopa krog svojih ovac, ki so bolj bojaznljive in jim je požrešni volk bolj nevaren.

Na mehkej trati pri bistem studencu sedita mlada pastirja, saj živina se tako mirno pase, ni se treba bati, da bi se izgubila. Zagoreli deček v platnenih hlačah in hodni srajci sedi brezoglav kraj svoje tovaršice in rezljá z urjeno roko iz lipovega lesa majhine coklje, ki so gotovo namenjene mladej pastirici. Š šibo v roci gleda zala deklica svojega tovarša, kako mu gre delo od rok, in radost se jej bere na obrazu, ko vidi, da jej bo naredil deček lepo obuvalo. Kako srečna sta obadva! Bog vedi, bodeta čez nekaj let tudi tako? — Molčé približa se jima starec, mirno zré na nju, gotovo so mu prišla v spomin otročja leta, ko je tudi on sedel ob studencu na trati kraj mlade pastarice in dolbel coklje.

Rujavi deček je izgotovil delo in pomeril obuvalo svojej družici. Dobro se jej pristova, prav nič je ne bode tiščalo, saj mlade nožice niso vajene mehkužnosti; ni jim treba svilnatih čevljičkov, nikdar še niso poznale drugačne obutve, nego leseno, a vendar so že urno prekoračile mnogo grap in strmih plazov. —

Noč se približuje. Stari pastir zatrobi v rog, in čreda, vajena tega glasú, zbere se k ograji, svojemu nočnemu ležišču. — Visoko v oblakih se suče bistro-oki orel, komaj da ga zagleda človeško oko. Dolgo stoji mirno, kakor bi bil pribit na nebo, ali videti, da ni tukaj ugodnega ropa za-nj, zasučé se in odplava po sinjem zraku čez planjavo.

Spodaj v dolini je nastal mrak, le tū na planini svetijo se še zadnji solnčni žarki in zlatijo vrhunce vitkih smrek in dolgovejih mecesnov; ali kmalu tudi ti zginejo in nebo na zahodu postane rudeče, kakor škrlat, in v raznih podobah zgine slednjič popolnoma večerna zarja. Mrak je nastal, in na nebu se vžiga luč za lučjo. Hladni cešir piblja po šumi, ptice so se spravili k pokoju in le ponočni govnjači brence krog po spašovniku.

Stari pastir odpravi se s svojima gojencema v kočjo, kjer zakuri velik ogenj in jame kuhati večerjo. Z rokami pod pazduho, kakor kaka gospodinja, zré deklica v plapoleči ogenj in priklada zdaj pa zdaj malo brstja, deček pa sloni pri steni, kjer visi dvocevka, skrbno jo ogledovaje, kajti v roke vzeti je še ne sme, izvedeni starec mu ne dovoli.

Večerja je pripravljena; borna večerja, ali mali družinici vendar dobro diši. Zavreto mleko in kos ovse-nega kruha, to je dovolj planinskim prebivalcem.

Mesec, nočni gospodovalec, priplava na nebo in osvetljuje s svojo blede lučjo leseno kočjo in zbrano čredo, ki mirno počiva v ograji.

Na rušnato klop pred kočjo posede se planinska družinica: starec v sredi, kraj njega pa dečko in deklica. Po dolini vlačijo se megle, kakor bele večé in cerkve in poslopja podobna so nočnim duhovom, ki dvigajo višku svojo velikansko postavo. Starec puši mirno iz svoje kratkocevne pipe in pripoveduje povesti o gorskih duhovih, ki strašijo po planinah med pastirji, o divjem možu, ki je ves poraščen z mahom same starosti, in zalih vilah, ki se rade prikazujejo nedolžnim pastirjem.

Strmé ga poslušata mlada pastirja, strah pred gorskimi duhovi dviga jima lasé in nehoté stisneta se bolj tesno k starcu, da bi ju varoval. Nebrojna čreda zvezdic miglja po nebu, in da bi pastir svoja mlada tovarša nekoliko upokojil, jame jima kazati zvezde, tu šmarni križ, ondi veliki voz, sv. Jožefa mizo i. t. d. Razlaga jima z vso modrostjo, da ima vsak človek svojo zvezdo, da koj umrje, ako ugane, ktera je njegova, da se ne sme s prstom kazati na zvezde, ker se potem roka posuši i. t. d.; razun tega pa jima pripoveda tudi njihove dobre lastnosti. To vse jima razlaga tako zvesto in na tanko, kakor je sam čul nekda od stare matere, in je še vse dobro ohranil v spominu.

Mesec se je skrila v črni oblaki so se pripodili na nebo. Votlo grumenje se sliši v daljavi in vihar maje drevesa, da hoče vse polomiti. Živina muka, ovce se stiskajo bolj tesno skupaj in kodrasti pes, zvesti nočni čuvaj, lazi počasi krog ograje, da bi brž zaslutl vsacega sovražnika, ki bi se bližal. — Nevihta se bliža in stari pastir dobro vé, da se je treba umakniti v zatišje, v varno kočó. Tú plapolí še ogenj in razsvetljuje zakajene stene, družinica pa pobožno moli za odvrnjenje hude ure.

Vedno huje grmi in zdi se, kakor bi bobnelo v osrčji goré. Bliski se križajo neprenehoma, da je zaporedoma vsa okolica razsvitljena, in strela vdarja v obližji v visoke drevesne vrhe in skalovje. Strašna takova noč, ki je na planinah še tem strašnejša, ali stari pastir je je vajej; mnogo neviht je že tú preživel, zatorej ni znati strahú na njegovem obrazu. Mirno zrè skozi špranje v viharo noč, med tem, ko se mlada pastirčeka bledih obrazov stiskata v kot na slamnatej postelji:

„Drrrrsk!“ vdari strela tako blizo, da se vsa kočá stresne in bližnja smolnata smreka je v tem hipu vsa v ognji. —

Pa tudi ta huda ura kmalo neha in zopet je vse mirno. Drugo jutro sveti solnce ravno tako krasno, in veseli gorski čredniki so zopet pri svojej živinici, ki se danes po pomočenej travi še tem mirneje pase.

Tako preteče dan za dnevom planinskemu prebivalcu pri svoji čredi, ki je njegova edina radost. Tú živi radovoljno, kakor rajščak, saj je sam svoj gospod; nihče ga ne nadleguje. In ko se mu približa konec življenja, z lahko vestjo leže v hladni grob, saj je storil svojo dolžnost na svetu.

Na planine!

Na planine, na planine!
Vedno žene me srcé;
Gledal z jasne visočine
Kras slovenske bi zemljé.
Lepšega nikjér ni kraja
Kakor kraj je vrh planin,
Vselej radost me obhaja,
Kader ná-nj imam spomin.

Enkrat le se na višave
Rad vesel bi še podal,
Da krasoto bi narave
Zemlje naše izpoznal.
Bliže bil bi tamkaj néba,
Ki ga prosil bi gorkó:
Česar je narodu treba,
Ti podeli mu nebó!

Na planine, na planine!
Tam je moj očetov dom;
Radost moja ste višine,
Ljubil sem vas in vas bom.
Enkrat tam bi pel še glasno,
Kakor pel sem nekeda;
Bolj nebó je tamkaj jasno,
Gledal bi planinski raj.

Na planinah je veselje,
Srečen s čedo je pastir;
Ve goré, ste moje želje,
Saj pri vas le biva mir;
Šega, noša je domača,
Rod še dobrega srcá;
Svoje si na prid obrača,
Tuje v čisli pa imá.

Na planinah mir in srečo
Našlo moje bi srcé,
Željo imam tó največo,
Druge nimam več željé.
O prijazne vé višine,
Potlej naj ne pridem z vas;
Na planine, na planine,
Dokler dán mi še je čas! —

Zorin.

Nekdanji znameniti kostanjeviški samostan.

(Spisal Jože Podvitranski)

Štiri ure od Novega mesta leži ob reki Krki prijazno mestice Kostanjevica. Daleč na okoli se razteguje ondi širna planjava, na kateri so se morali nekda prededje sedanjih kostanjeviških meščanov večkrat boriti z ljutim Turkom, ki je razsajal po okolici z ognjem in britkim mečem. Ako bi pridivjal sovražnik še enkrat v deželo, (kar si pa menda več ne bode upal storiti), prijeli bi gotovo tudi hrabrih Kostanjevčanov potomci za orožje, ter se postavili med prve vrste ljutemu vragu v bran. —

Tik zraven Kostanjevice te pelje ob desnem bregu reke Krke pristranska cesta poleg visocih, lepo razraščanih topolov velikanskemu poslopju, nekdanjemu kostanjeviškemu samostanu. Ako te pripeljem, prijazni bralec! med ono zidovje, ne misli si, da bodeš opazil ondi tisto delovanje za večni in časni blagor človeški, ktero je bilo v tako lepem evetji pred kakimi sto leti; ne pričakuj od mene, da bi te sprijaznil s čestitim starčkom cistercijskega reda ali z drugimi njegovimi tovarši in sobrati. Dragi! nemili časi so pregnali tudi iz tega mirnega in svetega kraja dobrotnike trpečega človeštva: tihi in pobožni menihi so se morali umakniti sovražni sili ter narediti prostor podrtiji in puščavi.

Sézidala je samostan leta 1234. hči českega kralja Otakarja, ki je bila zaročena s koroškim vojvodom Bernardom; ali kakor se bere drugod, sezidal je samostan Bernard sam, da se je pokazal s tem Bogu hvalnega, ki mu je dodeil zmago zoper svojega nasprotnika. —

Petsto in petdeset let je stal samostan, v katerem so se izvrševala mnogovrstna dušna in telesna dela usmiljenja, stal je na trdnem vkljub marsikteri sili, ki je prišla v deželo. — Pridivjali so na Dolensko grozoviti Turki, ter pokončevali, kar jim je prišlo pod roke; razsajali so vzlasti v tamošnjih krajih nesrečni kmečki puntí, — ali v samostanu je ostalo vse, kakor je bilo popred. In glej! Leta 1784 je bila zadosti ena beseda, zadostil je en ukaz, ki ga je dal cesar Jožef II. in — samostan postane državno posestvo, menihi morajo pa zapustiti s krvavečim srcem samostanske zidove. —

Prostorni mostovži in stanice, kjer so prebivali menihi, so še zdaj v dobrem stanu, ker je varuje podrtije okrajna sodnija kostanjeviška, ki ima tukaj svoje prebivališče. Tudi nemi zvonik klošterske cerkve stoji še zdaj tako mogočno, kakor da bi se ne bilo nič žalega zgodilo, ali — nekaka groza me pretrese, ko stopim poslednjič v cerkev. Je-li mogoče, sem si mislil, da najdem ta, nekda tako sveti kraj v takošnjem stanu! V prostornem poslopju se vzdiguje sicer še zdaj golo

zidovje, ob katerem se ponosno naslanjajo visoki stebri, kakor da bi mislili, da stojé še zdaj kot kinč božjega hrama, ali — kaj je ostalo od nekdanje krasote še drugega, komur bi bila prizanesla podiralna roka? Vse je v prahu. Ni skoraj več poznati, kje je stal veliki altar in razun nekega svetnika — Bog vedi ktereга! ki sloni na goli steni, ni je reči, ktera bi še spominjala nekdanjega božjega svetišča. —

V nekem pristranskem kotu zapazim človeške kosti sem in tje ležati. Groza me presune, ker spomnim se blagega ustanovitelja Bernarda in njegove soproge, katerih ostanki so se izročili na tem kraju materi zemlji; groza me presune, ker spomnim se marsikterega meniha, ki si je izvolil ta sveti kraj v počitek. Kaj! ko bi bili ostanki blagega ustanovitelja in njegove soproge, kaj! ko bi se delalo tako z ostanki ranjkih menihov iz cistercijskega reda!

Nekaka smrtna tihota vlada okoli mene, vzbujuje mi nadležne misli, duh mi vznemiruje. Spomnim se pretečenih dni: zamislim se v čase, ko je vladalo v samostanu prejšnje življenje, ko je še slovela klosterska cerkev daleč okoli in zapiraje na pol polomljena vrata cerkvena zdelo se mi je, da

„Peli zopet so zvonovi,
Iz cerkve je vse hitelo;
In da grem od svete maše
Tudi se je meni zdelo!“ —

Mati pa njena hčerka.

(Poleg Francoskega J. G.)

Bilo je po zimi in nobena zvezda ni razlivala mile svitlobe v temno noč. Mrzla sapa je brila okrog oken in snežna odeja je pokrivala z belim prtom zmrzlo zemljo okoli in okoli.

V neki hišici ste sedeli pri levi dve ženi. Ena je šivala, ena pa nogavice pletla. Ena je imela že sive lase, drugi, ki je bila njena hči, se je brala mladost na obličji.

Stara mamica so si časi svoje vele roke ogrevali v levi pri ognji, ki je razsvetljeval borno sobo. Sviloča, ki se je tresla po stanici, je tudi včasih migljaje zasvetila na podobi matere božje, ki je visela na steni.

Mlada hčerka povzdigne svoje oči ter tiho gleda v obraz sivi ženi, nekoliko trenutkov potem pa spregovori ter pravi: „Mati, vi menda niste bili zmirom tako potrtega srca, kakor nicej?“

V njenem glasu je bilo nekaj tako milega in nježnega, da se ne more z besedami povedati.

Siva žena pa je odgovorila in je dja'a: „Zlata hčerka moja, Bog je gospod: kar on stori, to je vse prav storjeno.“

Po teh besedah je umolknila, malo potlej pa je djala: „Takrat, ko sem izgubila tvojege očeta, takrat sem mislila, da mi mora srce počiti; ti si mi sicer ostala, pa takrat moje srce ni drugega občutilo kakor bolečino, ki sem jo trpala zavoljo njegove smrti. Potem sem si pa mislila velikokrat, da bi njegova duša preobitno morala žalostna biti, ko bi naji videl v taki revščini in spoznala sem, da je Bog prav ž njim ravnal, ker ga je k sebi vzel.“

Mlada hčerka ni besedice odgovorila na to, kar so mati rekli, stopile pa so jej solze v oči, ki jih je hotela zakriti, ter so ji padle na prt, ki ga je imela v rokah.

Mati pa so zopet spregovorili ter so rekli: „Ljubi Bog je bil njemu dober, pa je bil dober tudi nama. Nama ni manjkalo ničesa, veliko drugih ljudi pa še najpotrebnejšega nima. Resnica je, da sve slabe oblečeni hodili, pa da sve še to slabo obleko z delom svojih rok morali prislužiti; vendar ne moreve reči, da je nisve dosti imeli. Pa saj je bilo že od začetka tako vravnano, da si mora človek z delom življenje služiti. Dobrotljivi Bog nama je dal vsakdanji kruh. Koliko je pa drugih ljudi, ki ga niso imeli! on nama je dal hišo, ki v njej mirno stanujeve. Koliko je pa revežev, ki nimajo strehe! On mi je dal tebe, ljuba hčerka moja; zakaj bi potlej jaz žalovala?“

Slednje besede so mladi hčerki tako globoko segle v srce, da je solznih oči pred materjo padla na kolena; poljubovaje jim roke nasloni se jim v naročje in ganljivo joka.

Mati pa se nekoliko odahnejo in povzdignejo svoj glas rekoč: „Preljuba moja hčerka! Srečen ni tisti človek, kateri ima obilno posvetnega bogastva, temuč tisti, kateri ima upanje in ljubezen v svojem srcu. Na zemlji ni kraja za naše upanje in za našo ljubezen. Kdor pa veže svoje srce na zemljo, tega ljubezen naglo mine. Za Bogom si mi ti najljubša na svetu. Zato pa, ker je na tem svetu vse minljivo, kakor sanje, zato moja ljubezen s teboj vred sega unostran groba. Nekoliko časa pred tvojim rojstvom sem k Mariji devici molila z gorečim srcem; ona se mi je prikazala v sanjah in zdelo se mi je, da se mi je nasmehljala, potlej pa malega otročiča v naročje položila. Jaz sem vzela otročiča, ki mi ga je podala ter sem ga držala na svojih rokah, Mati božja pa mu je déla kronico iz belih cvetlic na glavico. Nekoliko mesecev po tej prikazni si ti prišla na svet in od tistega časa so mi te sanje vedno pred očmi.“

Ko je nehala govoriti siva žena, tresla se je na vsem životu in je stisnila hčerko na svoje srce.

Nekoliko časa potem je videla neka pobožna duša dve podobi v svitlobi slovo vzeti od zemlje. Spremljevala jih je vesela truma angeljev, ki so prepevali rajske pesmi.

Piščalka.

(Poljska.)

Bile so tri sestre, vse lepe postave in krasne, ali najmlajša je bila najkrasnejša. Pride gospod iz daljne Ukrajine, sreča sestre na travniku, ko so trgale cvetice a zelišča za vence, zaljubi se v najmlajšo a hoče jo vzeti za ženo. Za nekoliko dni gredó sestre v gozd po jagode, a najstarejša sestra, zaljubljena v onega gospoda, ubije svojo najmlajšo sestro. Sredna jo je sicer branila, pa ni mogla ubraniti. Potem izkoplje globok grob, ter pokoplje tje njeno truplo, roditeljem pa je rekla, da so sestro požrli volkovi. Pride gospod, praša po svoji nevesti a vsi mu jokaje pripovedujejo, kaka nesreča jo je zadela. Žalosten je vroče objokoval njeno smrt; pa čas je ozdravil njegovo boleost, a morilka tolaživša gospoda, naklonila si je tako njegovo srce, da

jo je snubil a dan poroke je bil določen.

Na grobu umorjene sestre pa je izrastla vrba; šel je memo pastir, naredil si iz veje one vrbe piščalko ter začel piskati. Pa kako se je začudil! piščalka ni piskala kakor druge, temveč pela je neprenehoma pesmico z žalostnim glasom:

„Deček, le igray!
Bog ti srečo daj!
Starša sestra me je ubila,
Mlajša sestra me branila:
Deček, le igray,
Bog ti srečo daj!“

Pastir gré k materi in očetu umorjene, piščalka pa je neprenehoma pela ono pesem. Ko pa je mati začela piskati, glasila se je pesem:

„Mama, le igray!
Bog ti srečo daj!
Starša sestra me je ubila,
Mlajša sestra me branila:
Mama, le igray,
Bog ti srečo daj!“

Potem vzeme oče piščalko ter sliši enako:

„Očka, le igray!
Bog ti srečo daj!“

Sredna sestra vzame potem jokaje piščalko očetu, pa zopet se oglasi pesem;

„Sestrica, igray!
Bog ti srečo daj!
Starša sestra me je ubila,
Ti si, sestra, me branila:
Sestrica, igray,
Bog ti milost daj!“

Morilka slišati to pesem, obledi; sedaj jej dasta oče in mati piščalko: pa komaj se je dotakne z usti, tekoj jej zalije obličje kri umorjene sestre, slednjič pa še zapoje piščalka pesem:

„Sestra, le igray!
Bog ti milost daj!
Ti si, sestra, me ubila,
Mlajša sestra me branila!
Ti si, sestra, me ubila,
Ker si mi zavidna bila!
V jamo si me pokopala,
S črno prstjo zasipala;
Zrastle ondí vrbe so,
Ki bodo pele pesmico:

Sestra, le igray!
Bog ti milost daj!“

Tako je prišla ta hudobija na dan; privezali so morilko za roke in noge divjim konjem na rep ter jo živo raztrgali. A gospod ni nikdar žaloval za njo, vzela si je za ženo ostalo sestro.

Smešnice.

* Nek kmetič, ki je bil znan kot pošten narodnjak, pride v mesto in gre v bližnjo kavarno, da bi tukaj skledico kave popil. Tam se vsede zraven mize, kjer je sedelo več nemškutarjev, ki so se menda ravno pogovarjali, kako bi se dali slovenski kmetje z nemškutarji osrečiti. Eden izmed suknježev misli tovaršem svojo bistrumnost pokazati, obrne se proti kmetu in ga smepljaje vpraša: „Oče, ali je res, da vaši otroci

še le devet dan po rodu spregledajo?“ — Kmetič trenutek pomisli in ponosno odgovori: „Res je taka pri nas, ali po tem času naši otroci tako bistro vidijo, da takega osla, kakor ste vi, že devet milj daleč spoznajo!“ — Gospodič ni več besedice znil.

* Nek tat pride v gostilnico in ukrade tam tri plašče, kar v velikih mestih ni nič nenavadnega. V veži ga sreča nek gospod in ga praša, od kod da ima plašče. Tat mu odgovori, da so lastnina treh gospodov, ki v gostilnici stanujejo in ki so mu naročili, naj jih očisti. „Tedadaj očistite še mojega,“ veli mu gospod in mu poda svoj plašč; „pa prinesite mi ga gotovo na večer, ker ga potrebujem.“ „Na me se smete popolnoma zanašati, milostni gospod,“ pravi tat in odide. Vendar do današnjega dne plaščev še ni nazaj prinesel.

Zastavice.

V ganjka zastavic v 23. listu: 57. senco; — 58. mlinskemu; — 59. vátljica na oghih; — 60. mliasko kolo.

Ogled po svetu.

Avstrijsko - ogerska država. Nove volitve razpuščenih deželnih zborov so dovršene. Borba pri volitvah med ustavoverno in federalistično stranko je bila huda. Le grozno pritiskanje ustavovercev in njim udanih uradnikov je bilo vzrok, da je nova vlada v deželnih zborih na zgornjem Avstrijskem, Moravskem in v Bukovini po velikih posestnikih pridobila ustavoverno večino. V kmečkih volilnih okrajih na zgornjem Avstrijskem in Moravskem je bila zmagala katoliška in federalistična stranka. Da so se pa volitve poslancev v velikem posestvu teh dežel godile v neredu, pričata nam protesta, ktera so vložili veliki posestniki konservativne in federalistične stranke proti nepostavnemu postopanju pri volitvah. Vse drugače so pa bile volitve v Vorarlbergu in na Kranjskem. Tú ste zmagali vladi nasprotni stranki. Posebno iz Kranjskega nam dohajajo vesela poročila, da so narodnjaki v kmečkih in mestnih volilnih okrajih sijajno zmagali. Slava kranjskim Slovencem, da niso se dali preslepiti od nemčurskih kričačev in da niso postali izdajalci svoje mile domovine. Samo v Ljubljani so zmagali nemčurji, pa, kar čujemo, se bo njih volitev ovrgla. Kajti veliko slovenskih volilcev ni dobilo volilnih listov.

Za deželne poglavarje v onih 5 kronovinah, kjer so bile volitve, so imenovani ustavoverci, za Kranjsko znani zagriznjeni nasprotnik Slovencev grof Aleksander Auersperg. Čudno! Na Kranjskem in v Vorarlbergu, kjer je večina deželnih poslancev federalistična, bi si tega ne bili pričakovali!

Kakor dosedanji položaj kaže, more se sklepati, da bo nova vlada sicer državni zbor, ki je sklican na 27. dan t. m., vkup spravila, a kakšen bo ta zbor? Sedeli bodo menda v njem sami ustavoverci, kterih bo komaj toliko, da bodo mogli sklepati.

Na Češkem so neposredne volitve tudi že končane. Kolkor se vidi, je vlada tam grozno fliško naredila. Čehi so vse skoz zopet svoje deklarante izvolili. Veliko hrupa po čeških listih dela okrožnica deželnega namestnika Kollerja do velikih posestnikov, v kterej velike posestnike v imenu vlade nagovarja, naj volijo ustavoverne kandidate ali pa, naj ne gredó volit. Res čudno! Kaj takega dozda bajé še nobeden deželni zastopnik ni storil. Slišali smo temveč vselej, da ima vsaki, ki ima volilno pra-

vico, tudi sveto dolžnost, naj ne zamudi voliti in sicer voliti po svojem prepričanju. Zdaj pa že deželni zastopnik državljane prigovarja, naj se izognejo volitve, ako ne volijo vladi prijetne kandidate. Kam bomo še prišli? Čudna ustava.

Po takem početju se sprava s Čehi gotovo ne bode dognala, vlada pa utegne priti v še hujšo zadrego. Cesarjevo pismo, s katerim je Čehom dal svojo besedo, se neprenehoma razglaša po novinah in razširja med ljudstvom. Te dni bilo je videti po vseh voglih pilepnjeno; policija je dala razglase (plakate) potrgati. C. k. državni pravdnik se je svoji službi odpovedal.

S Poljaki bi se sprava po vsej sili rača že dognala, pa kako? V tem se stvar mota. Za podlago bi se bil imel vzeti predlog ministra Hohenwarta, pa nar glavniši točki se izpustite. In tako stvar spet propade. Poljaki torej ne mislijo priti v državni zbor. Da bi le bila resnica! Da bi se ne dali toliko za nos voditi od nemčurske strani! Celó njih rojaki na Pruskem sprevidijo to ter nasvetujejo Poljakom, odločno držati se Čehov.

Na Ogerskem je tudi huda. Magjari le bulajo lastne žepe, med tem pa drugi stradajo. Poroča se o hudi lakoti v Banatu, in sploh o slabem materijalnem stanju na Hrvaško-Slavonskem. V državnem zboru je bilo posvetovanje o državnem proračunu; pokazala se je zmanjka 42 milijonov! Komunisti Pariški imajo že tudi svojo mrežo spleteno na Ogerskem, kakor po vsi Evropi ter delajo vse delalce podšuntati in dobiti za hudobne svoje namene.

Razne novice.

„Kärntner-Blatt“ je ime političnemu časniku v nemškem jeziku, ki že dve leti tukaj izhaja in pogumno zastopa katoliške pravice sploh in narodno stvar koroških Slovencev. Lastnik mu je po vsem Slovenskem dobro znani rodoljub profesor Andrej Einspieler. Komur so še v spominu vrle „Stimmen aus Innerösterreich“, ta tudi vé, v katerem duhu piše „Kärnt.-Blatt“. Vsaki četrtek izhaja na dveh polah in velja po pošti prejeman za celo leto 5 gld., za pol leta 2 gld. 50 kr. in za četr let 1 gld. 30 kr. Priporočamo ga vsem katoličanom, posebno pa duhovščini na vsem Slovenskem.

Žrtve pijanstva. Sicer vsakega dne vidimo, kedar se okoli nas vzremo, koliko neizrečenih nesreč človeškemu rodu pijanstvo prinaša, vendar moramo strmeti, ako beremo, koliko ljudi na svetu za pijanstvom gre prezgodaj v večnost. Iz „Med. Presse“ posnememo sledeče zanesljive opazke. Po „le Noeudu“ zahteva pijanstvo po raznih evropskih deželah sledeče žrtve: V Britaniji umrje vsako leto vsled pijančevanja 50.000 oseb, med njimi 12.000 žensk, v Germaniji 40.000, v Rusiji 10.000, v Belgiji 4000, na Francoskem 2000, v Španiji 12.000. Največ jih pa pijanstvu zapade v Ameriki, kjer jih je po dr. Everestu v petih letih blizo 300.000 ljudi umrlo.

Kranjski deželni zbor. V četrtek so bile volitve novih poslancev potrjene, le volitvi za ljubljansko mesto (Supan in Kaltenegger) ste odloženi. — V državni zbor so izvoljeni: Jugovic, Drag. Rudež, Zarnik, Poklukar, grof Barbo in grof Thurn. V deželni odbor so izvoljeni: Bleiweis, Kosta, Murnik, Dežman. Sliši se, da narodni poslanci ne pojdejo v državni zbor. V četrtek popoldne je bil deželni zbor za zdaj končan.

Darovi za Janežičevo ustanovitev.

Prenesek iz 22. lista		809 gl. 46 kr.
499. G. Anton Kušaj posestnik v Črnečah . . .	1	50 "
500. Neimenovan . . .	—	20 "
501. G. Alojz Kos, kaplan v Starem trgu . . .	3	" "
502. Mohorjevi družniki v Starem trgu . . .	5	" "
vкуп . . .		819 gl. 16 kr.

V Celovcu 20. decembra 1871.

Odbor.

Darovi za Umekov spominek:

Prenesek iz 21. lista		134 gl. 30 kr.
70. G. Jožef Levičnik, župan in učitelj v Železnikih . . .	1	" "
71. „ Primož Peterlin pri sv. Lenartu . . .	2	" "
72. „ pl. Fidel Terpinč, grajščak v Ljubljani . . .	5	" "
73. „ Davorin Trstenjak, župnik in vrednik „Zore“ . . .	2	" "
74. „ Janez Klofutar, kaplan pri sv. Jerneju . . .	1	" "
vкуп . . .		145 gl. 30 kr.

V Celovcu 20. decembra 1871.

Odbor.

Žitna cena.

V Celovcu po vaganu: pšenica 6 gld. 47 kr., — rež 4 gld. 45 kr., — ječmen 3 gld. 40 kr., — oves 1 gld. 80 kr., — ajda 3 gld. 27 kr., — turšica 3 gld. 48 kr., — pšeno 6 gld. 8 kr.

Kurzi na Dunaji 21. decembra 1871.

Kreditne akcije 322 gld. 80 kr. | Nadavek na srebro 116 gld. 75 kr.
Národno posojilo 71 " 75 " | Napoleondori . . . 9 " 31

Vábilo na noročbo.

Z novim letom nastopi „Besednik“ svoj IV. tečaj. Prosto slovensko ljudstvo podučevati in prijetno kratkočasiti, to je bila dozdej njegova glavna naloga, in to nalogo izvrševati se bo tudi vprihodnje prizadeval. Prinašal bo v ta namen: povesti, pravljice, zgodovinske, prirodznanske, potniške, zdravniške, gospodarske in druge manjše spise v lahko umevnej slovenščini. Vsaki list bo sklepal: ogled po svetu, razne novice, smešnice, zastavice, naznanila družbe sv. Mohorja i. t. d. Ponižno torej vabi vse dosedanje prijatelje in podpornike, pa tudi druge rodoljube, naj ga blagovolijo podpirati tudi v prihodnjem letu — duševno in materialno.

Izhajal bo Besednik kakor dozdej 10. in 25. vsakega mesca na celi poli in veljal za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr. Naročnina naj se pošilja izdajateljici pod naslovom „Karolina Janežič v Celovcu“ po poštnih nakaznicah. Dijaki, ako se jih več združi in naročnino že popred odrajta, dobijo list za 2 gld. na leto.

Na zadnje še lepo prosimo, naj čast. gg. naročniki naročnino kmalo ponové, da bomo vedeli, koliko iztisov bo treba zanaprej napravljati.

Srečno novo leto!

V Celovcu 25. decembra 1871.

Vredništvo in založništvo.

Listnica.

A. J. v St. t. Poslano hvaležno prejeli. Storili smo po Vaši želji in Vam 2 iztisa knjig odposlali po 1 gld. za iztis. — J. V. v K. Leonova knjigarnica je „Filotejo“ že čisto poprodala. —